

Geur- en vochtprobleem bij het oncologisch ulcus

Uit de praktijk

M. Löwik*

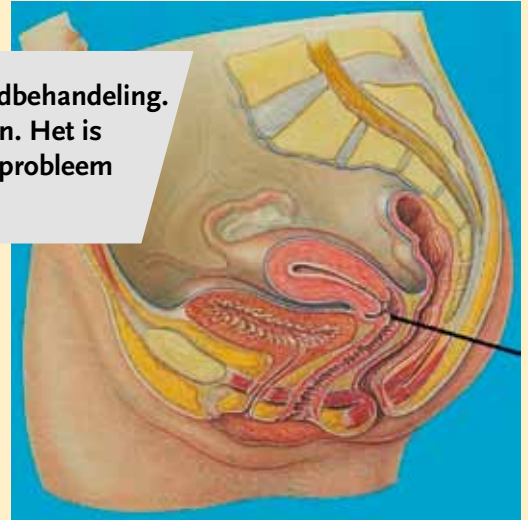
Als Kenniscentrum ontvangt de WCS uiteenlopende vragen over wondbehandeling. Niet voor alle wondproblemen zijn standaardoplossingen voor handen. Het is dan goed je mening te toetsen aan die van een collega. Onderstaand probleem sluit aan bij het thema van dit nummer: 'beestjes'.

Casus

De vraag komt van een gynaecoloog uit een ziekenhuis in Leiden. Het gaat om een 91-jarige mevrouw, met een kankergezwell op de vaginatop. Zij heeft last heeft van geurproblemen en afscheiding. Mevrouw wil eigenlijk niet meer behandeld worden. De vraag is of de kwaliteit van leven van deze patiënte verbeterd kan worden, zonder invasieve behandeling. Door haar wens thuis behandeld te worden, is een therapie gericht op de tumor niet mogelijk. De behandeling zal daarom gericht zijn op het bestrijden van de klachten: de geurproblemen en de afscheiding. De geurproblemen bij oncologische ulcera ontstaan vaak in necrose, dat ontstaat door weefselversterf in de tumor. Door verminderde doorbloeding in de tumor kan weefsel afsterven. Het zuurstofarme necrotische weefsel vormt een voedingsbodem voor anaerobe bacteriën. Deze anaerobe bacteriën zijn verantwoordelijk voor de onwelriekende geur waar de 91-jarige patiënte last van heeft. Anaerobe bacteriën zijn gevoelig voor het antibioticum metronidazol. Bij het bestrijden van geurproblemen bij oncologische ulcera veroorzaakt door anaerobe bacteriën, gaat de voorkeur uit naar lokale toepassing van metronidazol. Omdat het antibioticum bij de lokale toepassing niet wordt opgenomen in het lichaam, veroorzaakt het geen misselijkheid. Vaak is dat wel het geval bij de systemische toediening van metronidazol. De lokale toepassing werkt meestal snel en effectief. Bij de patiënte is het oncologisch ulcus op de vaginatop gelokaliseerd (figuur 1).

Lokale toediening van metronidazol is in dit geval alleen mogelijk door de vagina te spoelen met behulp van een katheter. Spoelen met metronidazol kan met infuusvloeistof 100 ml à 5 mg/ml. De metronidazol moet op recept geleverd worden door de apotheek. Door een katheter voorzichtig in de vagina te brengen kan de vaginaholte met de vloeistof worden gespoeld. Naspoelen is niet nodig. Het spoelvocht kan worden opgevangen door de patiënte tijdens het spoelen te installeren op een celstof mat of op het toilet. Metronidazol is, net als veel andere antibiotica, carcinogeen. Beschermende maatregelen voor de zorgver-

Figuur 1.
Plaats van het oncologisch ulcus

lener zijn daarom nodig, vooral het gebruik van handschoenen.

De grote hoeveelheid exsudaat is het tweede probleem waar mevrouw last van heeft. Het riekende exsudaat geeft de patiënte een vies gevoel. Zij wil zich vaker op een dag of na ieder toiletbezoek verschonen. In de meeste maandverbanden is veel plastic verwerkt met soms harde randen. Maandverband is daarom niet geschikt als wondverband. Voor gebruik in het perianale gebied is een soepel absorberend verband van minimaal 10/20 cm het meest geschikt. Een goed aansluitend broekje zorgt voor voldoende fixatie. Kleinere maten absorberend verband gaan schuiven omdat een plakstrook ontbreekt.

Naast het bestrijden van de oorzaak van het geurprobleem kunnen ook geurneutraliserende koolstofverbanden gebruikt worden. In verband met de frequente verbandwisselingen kan uit kostenoverweging het koolstofverband als secundair verband gebruikt worden. Een primair goedkoper absorberend verband kan bij verzadiging vaker gewisseld worden. Door het geurneutraliserende koolstofverband als extra buitenlaag aan te brengen werkt deze als geurfilter.

Literatuur

Da Costa Santos CM, de Mattos Pimenta CA, am Nobre MR. 2010 **A systematic review of topical treatments to control odor of malignant fungating wounds.** J Pain Symptom Manage 39 1065-76.

* Margriet Löwik, verpleegkundig specialist gynaecologie LUMC, lid WCS Redactie en WCS Commissie Oncologische Wonden en Ulcera.